

Ando Leppiman
Majandus- ja
Kommunikatsiooniministeerium
info@mkm.ee

Meie 05.02.2020 nr 12.5-1/909-1

Riigi osaluste valitsemisest

Austatud kantsler

Pöördume Teie poole seoses 2019. aasta osaluste valitsemise ja asutajaõiguste teostamise aruande koostamisega ning muude osaluste valitsemist puudutavate teemadega. Rahandusministeerium kui osaluspoliitika eest vastutav ja valdkonda arendav ministeerium soovib käesolevaga rõhutada mõningaid nõudeid, mis tulenevad riigivaraseadusest (RVS), Vabariigi Valitsuse 28.04.2010. a määrusest nr 46 ning Vabariigi Valitsuse 19. detsembri 2019. aasta kabinetinõupidamise otsustest. Meie eesmärgiks on jätkuvalt parandada ja ühtlustada osaluste valitsemise ning asutajaõiguste teostamise aruannete sisukust ja kvaliteeti ning seeläbi tõsta ka osaluste valitsemise, asutajaõiguste ja liikmeõiguste teostamise aruande sisukust ning kasu ühiskonnale.

1. Vastavalt RVS §-ile 98 on kõik riigi vähemalt otsustusõigusega äriühingud ja riigi asutatud sihtasutused kohustatud esitama 2019. aasta auditeeritud ja kinnitatud majandusaasta aruande hiljemalt **30. aprilliks 2020**. Koos majandusaasta aruandega on kohustus esitada ka **nõukogu aruanne**, milles antakse ülevaade selle kohta, kuidas nõukogu on äriühingu või sihtasutuse tegevust aruandeperioodil korraldanud, juhtinud ja järelevalvet teostanud, ning näidatakse **igale** nõukogu ja juhatuse liikmele majandusaasta jooksul makstud tasude summa. Tegevuse läbipaistvuse suurendamise huvides soovitame näidata põhitasu ja tulemustasu eraldi, et nähtuks ka see, kuidas juhatuse töö tulemuslikkust on hinnatud.
2. Osaluse valitsejad ning asutajaõiguste teostajad on kohustatud koostama aruande riigi **osalemise eesmärkide** ja riigi osaluste valitsemise ning riigi asutatud sihtasutusele seatud **eesmärkide täitmise** ja asutajaõiguste teostamise kohta **hiljemalt 1. juuniks 2020**. a ning esitama need Rahandusministeeriumile.

Rahandusministeerium soovib tungivalt anda äriühingutele seatud eesmärkide täitmisele hinnang korralisel üldkoosolekul. See on oluline tagasiside ühingu juhtimisorganitele ning ühtlasi ka oluline sisend osaluste valitsemise aruandesse. Kui eesmärkide täitmisest teha kokkuvõtted üldkoosolekute toimumise ajaks, siis loodame väga, et osaluste valitsejatel on võimalik osaluste aruanded esitada Rahandusministeeriumile sarnaselt eelmise aastale **15. maiks**.

Ühtlasi märgime, et osaluste valitsemise aruandega koos ei ole tingimata vaja esitada äriühingute ja sihtasutuste majandusaasta aruandeid, kuna need esitavad meile aruannete koostajad ise.

3. Osalemise eesmärkide hindamisel palub Rahandusministeerium tutvuda ja hinnangute andmisel aluseks võtta 21. jaanuaril 2020 Vabariigi Valitsus kinnitatud riigi äriühingutes osalemise põhimõtted¹, millest riik lähtub riigile kuuluvate äriühingute osaluste valitsemisel ja seda reguleeriva õigusloome kujundamisel. Riigi üldine suund on osaleda ainult nendes äriühingutes, kus see on vajalik avalikust huvist lähtuval eesmärgil või muul strateegilisel kaalutlusel.
4. **Osaluste valitsemise ning asutajaõiguste teostamise aruannetes** palume tingimata välja tuua:
 - a. hinnang äriühingu, sihtasutuse või mittetulundusühingu majandustegevusele ja finantstulemustele eelmisel majandusaastal, ülevaade kehtestatud tegevus- ja finantseesmärkidest ning nende saavutamise analüüs (sh tulemuste vastavus kehtestatud **omaniku ootustele** ja kehtivale strateegiale);
 - b. **põhjendatud seisukoht** riigi osaluse säilitamise vajalikkuse või võõrandamise otstarbekuse kohta äriühingus, sihtasutuses või mittetulundusühingus. Asjasse puutuvate äriühingute puhul lähtuda seisukohtade kujundamisel 19.12.2019 Vabariigi Valitsuse kabinetnõupidamise otsuses toodud analüüsides ja ettepanekutest
5. Suurendamaks koondaruandes Rahandusministeeriumi poolt koostatavate analüüsides ja nendest tehtavate järelduste edasist väärtust sihtasutuste asutajaõiguste teostajatele ja sihtasutustele endile palume Teie konkreetseid põhjendatud ettepanekuid, milliste analüüsides toel sooviksite seada sihtasutustele asutajaõiguste teostaja ootusi finantseesmärkide osas või milliseid analüüse/võrdlusbaasi Te ise kasutate eesmärkide täitmise jälgimisel.
6. Äriühingute puhul, mis ei kuulu valitsussektoris, palume **finantseesmärkide** esitamiseks kasutada lisatud vormi, mis tugineb VV 08.04.2010 määruse nr 46 lisale 1, kuid on mõne detaili osas täiendatud. Valides vormil ettevõtte nime, täidetakse vorm varasemate perioodide majandusaasta aruannete andmetega automaatselt ning vajalik on täita vaid perioodid 2019 (esialgne tegelik) - 2024.
7. Sissejuhatuses viidatud Vabariigi Valitsuse määruse kohaselt on osaluste valitsemise aruande kohustuslikuks osaks ülevaade äriühingus läbi viidud erikontrollidest. Palume siia lisada ka ülevaade äriühingus rakendatud **korruptsiooni ennetamise** meetmetest 2019. aastal. Tegemist on jätku-uuringuga 2016. aasta koondaruande jaoks teostatud küsitlusele, mis oli ajendatud Riigikontrolli 2. juunil 2017. aastal avalikustatud kontrollaruandest "Ülevaade korruptsiooni ennetamisest riigile kuuluvates äriühingutes"². Rahandusministeerium palub osaluste valitsejatel oma osaluste valitsemise aruandes anda vabas vormis ülevaade igas 2017. a auditeeritud äriühingus 2019. aastal teostatud või alustatud tegevustest korruptsiooni ennetamiseks ja -ohu vähendamiseks.

Ühtlasi juhime tähelepanu riigivaraseaduse muutmise seadusele (vastu võetud 19.06.2017), mis muutis nõudeid riigi osalisega äriühingute põhikirjadele, ja Vabariigi Valitsuse 10.01.2019 kabinetinõupidamisel vastu võetud otsusele 1.1, mille järgi tuli osaluste valitsejatel juba 2019. aasta 1. kvartali jooksul **äriühingute põhikirjad** vastavusse viia

¹ https://www.rahandusministeerium.ee/sites/default/files/osaluspoliitika_pohimotted_20200116.pdf

² <http://www.riigikontroll.ee/tabid/206/Audit/2427/language/et-EE/Default.aspx>

riigivaraseaduse nõuetega. Praeguseks esineb endiselt arvukalt põhikirju, mis ei vasta kehtivale RVS-i regulatsioonile. Eriti rohkelt on puudujääke RVS §80 lõike 2 sätete põhikirjades kajastamisega ning toetuste maksmise regulatsiooni uuendamisega (RVS §88 lg 2).

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Veiko Tali
kantsler

Lisa:

Lisa 1 - Valitsemissektoris mitte kuuluvate äriühingute finantseesmärkide vorm */

Kaupo Raag 6113538
Kaupo.Raag@fin.ee

Lisaadressaadid:

Justiitsministeerium

Maaeluministeerium

Keskkonnaministeerium

Välisministeerium

Kaitseministeerium

Sotsiaalministeerium

Siseministeerium

Kultuuriministeerium

Haridus- ja Teadusministeerium

Vabariigi Presidendi kantselei